

Leonard Stöckel a protestantizmus v strednej Európe

Slávka Kopčáková, Filozofická fakulta PU, kopcakova@unipo.sk

V dňoch 7. a 8. októbra 2010 sa v Bardejove uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti 500. výročia narodenia reformačného humanistu Leonarda Stöckela. Podujatie zorganizoval Biskupský úrad východného dištriktu Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku, Evanjelický a. v. cirkevný zbor Bardejov, Prešovská univerzita v Prešove, Mesto Bardejov a Inštitút histórie Filozofickej fakulty PU. Konferencia sa konala pod odbornou gesciou Prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD., prorektora Prešovskej univerzity.

Leonard Stöckel (1510-1560) patril v prvej polovici 16. storočia medzi najvýznamnejších sprostredkovateľov reformačných ideí na území dnešného severovýchodného Slovenska. Tento reformačný humanista, pedagóg a rektor evanjelického humanistického gymnázia sa preslávil ako autor vierovyznania piatich kráľovských miest (*Confessio Pentapolitana*), ako autor prvého dokumentu v oblasti pedagogiky v Uhorsku a prvej školskej drámy v Uhorsku. Titulovaný ako „veľký žiak Luthera a Melanchtona“ bol nielen ozdobou cirkvi, ale hlavne konsolidátorom cirkevných a školských pomerov hneď po svojom nástupe na miesto rektora latinskej mestskej školy v Bardejove v r. 1539. Podobne ako Filip Melanchton bol označovaný za „Učiteľa Nemecka“, Stöckelovi sa dostalo prívlastku „Učiteľ Uhorska“.

Tejto významnej a podnes inšpiratívnej osobnosti prišli vzdať hold odborníci z univerzitných a akademických pracovísk so Slovenska, Maďarska, Rakúska a Česka. Prešovskú univerzitu so svojimi odbornými prednáškami reprezentovali **Peter Kónya** (*Kalvinizmus v hornouhorských slobodných kráľovských mestách*), **Vasil Gluchman** (*Etické a morálne názory Leonarda Stöckela*), **Miloslava Bodnárová** (*Reformácia v Bardejove v 16. storočí*), **Annamária Kónyová** (*Kalvínske školy na východnom Slovensku v 16. – 18. storočí*), študentky doktorandského štúdia **Monika Bizoňová** (*Reformácia a počiatky rekatolizácie na Spiši*), **Mária Petrovičová** (*Cirkev v Bardejove v predreformačnom období*).

Mimoriadny ohlas mali referáty **Janky Petöczovej** z Ústavu hudobnej vedy SAV (*Argumenta de Musica Caneneda et Discenda*) a **Slávky Kopčákovvej** (*Leonard Stöckel: Arithmetica*). V spoločnom bloku predstavili svetu 3 originálne a unikátne učebnice z pera bardejovského humanistu, a to dve učebnice hudby a jednu učebnicu aritmetiky. Tieto vzácne rukopisné pamiatky zo 16. storočia sú súčasťou konvolútu tlačí a rukopisných príväzkov, objavených v roku 1987 vďaka celoživotnej neúnavnej heuristickej práci východoslovenského muzikológa a pedagóga Františka Matúša. Sú vzácnym svedectvom šírky myslenia humanistu európskeho formátu, akým Stöckel nesporne bol. Akékoľvek jeho vedecké alebo pedagogické uvažovanie je vždy originálnym spôsobom pretkané úvahami o náboženstve, filozofii, etike ale i každodennej životnej realite človeka na prahu novoveku.

Toto mimoriadne vedecké podujatie malo aj duchovný rozmer vďaka prítomnosti a vystúpeniam najvyšších cirkevných autorít Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku, vrátane jej generálneho biskupa Miloša Klátika. Vzniklo tiež nemenej vďaka nadšeniu rodákov z Bardejova, ktorí poznajú odkaz Leonarda Stöckela, hrdia sa ním, pomenúvajú po ňom školy, ulice a vyznávajú duchovné, morálne a etické hodnoty aktuálne od Stöckelových čias podnes.